

Hans Pedersen Nielsen.

Pioneren for Luthersk Missionsforening i Sønderjylland, Hans Pedersen Nielsen døde i 1922. Juleneget 1926 bragte en mindeartikel af Johs. Burgdorf, Brændstrup. Artiklen bringes her i sin fulde længde.

Kommer Eders Vejledere i Hu.

En solklar frostdag først i januar måned 1922 jordedes den af Herren så meget brugte mand Hans Pedersen Nielsen. Under alle slags vejr gik han Jesu ærinde til sjæles frelse, og mange, mange søgte at bevidne deres dybe tak, da de hin dag mødtes på Emmerlev kirkegård i Sønderjylland.

Sønderjydernes apostel var gået hjem, 86 år gammel. Hans liv var ikke altid på det jævne, det gik gennem mange dybe dale i timelig som åndelig henseende, og dog bliver overskriften over hans liv: Tro indtil døden.

Født den 23. november 1835 i Skast, en lille landsby i nærheden af Ballum, søn af gårdmand John Nielsen, gennemlevede han sin barndomstid i Vestsønderjylland under ret jævne kår. Hjemmet var rigest på børn, og Hans var den ældste. Han hjalp hjemme ved landbruget til sit 18. år, men der var sømandsblod i ham. Hans morfar havde været søkaptajn, og det var Hans' håb at komme til at pløje bølger, men – han var den ældste, og da – ja, da måtte han blive. Som barn åbenbarede tidlig hans faste karakter. Således fortæller han engang: Jeg var bare 12 år gammel. Vi var 5 i alt en dag nede på marken og lege. Så blev der talt om, at vi skulle bade i en mergelgrav. Det ville jeg ikke være med til, men så kan det nok være, at kammeraterne spottede mig og sagde: Sådant en kryster, og han vil være sømand. Og før jeg kunne frigøre mig, væltede de mig ud i vandet. Da lod jeg dem vide, at nu fik de mig slet ikke med. Drengene var kåde og skulle rigtig vise, hvor de kunne svømme. Det gik også godt nok – for den første – men den anden fik krampe, og da var Hans parat. De fik drengen ind, men han var død. Da så de andre, at Hans var ubøjelig og dog god.

Den begivenhed gav Hans meget at tænke på. Hans mor Marie Nielsen var ikke så lidt religiøst anlagt, og hun havde talt adskilligt med børnene om Himmel og Helvede, og i det hele taget om åndelige ting. Det havde sat sit dybe præg i børnene. Skoleundervisningen var dårlig nok. En gammel sømand var lærer, og hans bedste undervisningsmiddel var stokken, og det befordrede hverken kundskab eller gudsfrygt, så Hans måtte love for sin mor. Der fik han sin første livslast.

18 år gammel kom han så ud i livet; det begyndte hos præsten i Ballum for 2 år og fortsatte ved postvæsenet i Tønder som dagvognkusk. Her førte Gud ham sammen med vor endnu levende bror Hans Poulsen, og der blev i tidlig ungdom knyttet venskabsbånd, som holdt hele livet, ja voksede sig fastere og fastere, efter at de begge var kommet ind i Guds rige som Guds børn.

Her traf han også Kristine Sørensen fra Elhøj ved Sønderhygum. De blev snart kendt, og i 1861 byggede de deres lille hjem. Det blev blot et bitte jordstykke, der ikke var stort nok til brødføde familien, så Hans Pedersen Nielsen måtte ud i dagleje og skaffe lidt til det daglige brød. Det blev altid det jævne. Herren velsignede dem med 6 børn, hvoraf 3 endnu lever. Dog det bedste savnede de. De kendte ikke livets Gud, ham, der giver sjælen liv og fred, men den trofaste Gud blev ikke træt af at kalde og drage. Hans forstod nok, at der måtte en omvendelse til, om det skulle blive godt, men nøden og trangen var ikke så stor, at det ikke kunne opsættes.

Men Herrens nådebesøg er mange, det var de også i det lille hjem. Først kom det så mildt. Herren havde i sin nåde draget en ældre søster til sig, og med troens vished og frimodighed kunne hun sige til sin kære bror: *"Nu har jeg fundet nåde hos Gud"*, og det greb hans hjerte, som godhed og kærlighed altid rører ved hjertets strenge. Det var umuligt at glemme, men så

kom krigen 1864. Da drog Hans Pedersen Nielsen og en kammerat med som marketender. Kanonernes torden blev den prædiken han måtte høre. Guds kald. Livets alvor. Dødens vished. En dag holdt han således med sin vogn i læ ved en bondegård, da der kom en granat og faldt ned i vognen til ham. Den eksploderede ikke, men den kom i mere end én forstand som himmelbud fra oven.

Krigen endte. Hans P. Nielsen kom hjem og tog fat i sin daglejertjeneste igen. Det gik småt nok. Da var Hans P. Nielsen en tro kirkegænger. Det var da det mindste, han kunne bruge Gud, men det løste ellers ingen vanskeligheder.

En skønne dag lå H. P. Nielsen på klinikken i Kiel. Han havde fået en fedtknude på den højre overarm, og der var ikke andet ved den at gøre end at operere. Men en operation er ikke altid ligetil, og selv om Gud fører lægens hånd, kan det komme til at se farligt ud. Det havde da også nær kostet livet. En blodåre sprang, og han fik sårfeber. Da stod det klart for Hans Pedersen Nielsen, at blev det døden, var han fortabt. Uafbrudt gennemkrydsedes han tanker med døden, fortabelsen. Der blev ingen ro. I nøden lovede han Gud, at han ville tjene Gud, når han kom hjem – ja, han ville endda forkynde Guds ord. Også denne gang mødte han Guds langmodighed. Hjemkommen fra klinikken søgte han at indfri sit løfte, skønt han blot var vakt og ingenlunde frigjort i Kristus Jesus.

I Ballum var der på det tidspunkt en del religiøse mennesker, som samledes for at læse en gammel prædiken, noget Guds ord og syngte af Brorsons salmer. Til denne lille flok sluttede han sig, og da han nok kunne læse op, blev han snart forelæser der. Få kom at prædike. Der kunne lejlighedsvis komme en udsending fra Brødremenigheden, men småt var det.

Så en skønne dag kom Niels Møller fra Tjæreborg på besøg i Ballum. Han havde nogle hæfter med af *"Hemmeligheder i Lov og Evangelium"*. De var lige begyndt at udkomme, og de fandt indgang i denne lille kreds. Ved et senere besøg kunne Niels Møller anvise dem nogle mænd, som prædikede sådan, som der stod i disse skrifter. Der kom bud efter dem, og således gik det til, at Frøsig, Sejersen og Chr. Møller kom til Sønderjylland. Et lille frø, der spirede.

Chr. Møller talte første gang i et lille hjem i Rejsby over ordet Tit. 2,11, og den aften gik lyset op for vor gamle bror. Hans Pedersen Nielsen havde allerede taget forskolen til prædikantvirksomheden, og det var en prøvet og forsøgt mand, der nu fik frigørelsens evangelium i hænde. Chr. Møller opfordrede snart H.P. Nielsen til at rejse ud med ordet, og dermed gik han ind til en nådefuld livsdag.

I 1873 holdt H.P. Nielsen sin første prædiken i Gaansager. Da dagen kom, var det ham umuligt at læse, da hans øjne var blevet dårlige. Stuen var fuld af mennesker og for ikke at skuffe disse, opfordrede man ham til at tale; H.P. Nielsen tog fat, Gud gav nåde, og vennerne bad ham komme igen. Snart kom andre opfordringer andre steder fra, og således gik det til, at han kom i gang med at prædike.

Der var ikke tale om, at nogen Missionsforening kunne lønne ham, dertil var der ikke venner nok, og hans egen dagløn gav ikke overskud, så han måtte trolig gøre sit dagværk – om vinteren med at grave mergel og om sommeren med at trille tørv – inden han kunne vandre ud. Mange i Sønderjylland mindes endnu, hvorledes han tog sit pæne tøj med ud på arbejdspladsen for efter endt arbejde at skifte tøj derude og så gå et længere stykke både 1 og 2 mil for at prædike for samlede venner. På de lange ture kom Herren selv og vandrede med, og de to havde mange enetimer. I enrum udlagde Jesus alt for disciplene. Opmuntret af den lange spadseretur med Herren, fik han lov at øse livets vand: Retfærdiggjort uforskyldt ved den forløsning, som er i Kristus Jesus. Hans offer, pligttroskab og kærlighed vandt ham mange venner – og med dem kom også, da frugterne af ordet viste sig, mange fjender.

Det var under adskillig modstand, at Gud brød sig vej for ordet gennem H.P. Nielsen i Sønderjylland. De uomvendte fortalte allehånde opdigtede historier om tørvestrygeren og mergelgraveren. I skolen skrev børnene i deres stile, at *"Hans Pedersen skulle stenes af byen"*. Det gik vel ikke så vidt, men modstanderne fik dog engang et møde forstyrret ved politiets hjælp. Hvert møde skulle jo være anmeldt til politiet, og det gjorde H.P. Nielsen også den gang, men på grund af sygdom i huset blev mødet forlagt til et andet. Det fik modstanderne at vide og søgte at formå gendarmerne til at forbyde mødets fortsættelse. Trods megen modstand fortsatte han sit virke, da han vidste, der var intet andet navn, hvori der var frelse.

Til tider følte H.P. Nielsen sig tilskyndet til arbejde i Guds rige i større omfang. Hans første forsøg med at tilbyde en lille præsteforening sit arbejde som kolportør og lejlighedsvis forkyndelse af ordet mislykkedes, da præsterne dengang ikke kunne tænke sig, at en lægmand kunne og burde prædike for folket.

Den opmuntring, H.P. Nielsen fik af en præst til alligevel at fortsætte, hjalp ham til at forstå, at han nu kunne gå sin gang sendt af Gud.

Det var særlig søndagene, han tog i sin tjeneste. Lørdag eftermiddag vandrede H.P. Nielsen med sin bogtaske lange veje for at nå frem til et eller andet hus, hvor han var nogenlunde eller meget velset. Der indbød han så folk til møde, og allerede den samme aften delte de Guds ord. Om søndagen holdtes store møder, og da der kun var den ene lægprædikant, der ville nå landet rundt, kunne han ikke besøge hver plads hver søndag.

H.P. Nielsen blev banebryderen, idet han i mange år var den eneste prædikant og sammen med Hans Poulsen de eneste kolportører, LM havde i Sønderjylland. Der blev da banet vej over Ballum – hjem sognet – til Skærbæk – Gaansager – Hygumskov – Brændstrup – Tirslund – Sejerslev – Emmerlev – Burkal Sogn – Rends, ja, helt til Als og Sundeved – og alle vegne var det tørvestrygeren. De tælles i stort tal, som modtog levende sædekorn da. Mange gik ramte i mange år, andre frigjordes snart, og bl.a. fandt Gud, væsentlig gennem H.P. Nielsen, de mænd, som siden har tjent Guds gerning i Luthersk Missionsforening i Sønderjylland, dels som prædikanter og dels som meget tro venner og forbedere.

H.P. Nielsen var den taknemmelige, prøvede, nøjsomme og trofaste foregangsmand for en sund lægmandsvirksomhed. Det var nødvendigt for Gud at kalde én, der kunne døje så store strabadser, som Hans Pedersen kunne det, og få gør ham det efter rent legemligt. At han var et eksempel for hjorden, vidner det velkendte fra mødet hos C. Rudolf i Tirslund, hvor den samvittighedsfulde lærer, der havde søgt oplysninger hos sin kollega i Skast om H.P. Nielsen og hans liv, oplæste:

"H.P. Nielsen er en mand, hvis liv og levned svarer fuldkomment til den lære, han forkynder, og som er agtet af alle også de mere ansete og indflydelsesrige folk i sognet."

H.P. Nielsen mistede sin hustru 1895. Det var et svært tab. Nogle år senere giftede han sig igen, og hans anden hustru overlever ham. I senere år, mens alderdomssvagheden tog til, stillede alt sig sådan, at han ved salg af sin lille jordlod blev ejer af en efter forholdene ganske pæn formue, så Gud opfyldte på ham: *"Søger først Guds rige og hans retfærdighed, så skal alt det øvrige gives i tilgift."*

Nytårmorgen 1922 gik han hjem – den tro tjener. Tro som få i vore landmærker.

Hans minde lever blandt os og lever længe. Nu taler en mindesten på Hans Pedersen Niensens grav på Emmerlev kirkegård sit tavse sprog til os i dag:

”Kommer Eders Vejledere i Hu, som har forkyndt Eder Guds Ord, og idet I betragter deres Vandrings Udgang så efterligner deres Tro.”

Hebr. 13,7.

Og vi venner af Luthersk Missionsforening og mange med os fra Brændstrup – Ballum til Fårehus, fra vest til øst, fra syd til nord i vor landsdel, vi mange, der ikke engang kender hinanden, og som nu er en tusindtallig forsamling, vi blotter vore hoveder i mindet og ... takker Gud for Hans Pedersen Nielsen – Sønderjyllands apostel – upåagtet af verden – et udvalgt redskab for Gud.

Johs. Burgdorf.